

Niet weg te slaan bij de KNRM

Dat ze al lang gepensioneerd zijn, deert hen niks. Deze oude rotten weigeren achter de geraniums plaats te nemen. En dus komen ze, jaren na actieve dienst, nog regelmatig over de vloer bij hun favoriete reddingstation. Oude liefde roest niet. Vrijwilliger bij de KNRM zijn sommigen gewoon voor altijd.

tekst Linda Huijsmans, Ilja Post | fotografie Femmy Weijs

‘Stilletjes op de bank zitten, is niet mijn stijl’

Nog steeds rijdt Ben Haazebroek (71) zo’n twee á drie keer per week vanuit Duindorp naar het boothuis in Scheveningen. Ook al is hij sinds januari 2018 officieel uit actieve dienst getreden, de KNRM is familie. En familie laat je niet in de steek.

‘De eerste keer dat ik de rit van Duindorp naar het boothuis ondernam? Dat moet zo’n twintig jaar geleden zijn geweest. Ik was toen lid van zeevisservereniging Aqua Jutter, hier even verderop op de boulevard. Regelmatig zagen we vanuit ons clubhuis de KNRM uitrukken. Iedere keer weer een machtig mooi gezicht.

Dus toen ik op een dag gevraagd werd of ik zelf geen vrijwilliger wilde worden, besloot ik de proef op de som te nemen. Eerst maar eens kijken of ik binnen de maximale tien minuten aanrijtijd vanuit huis naar het boothuis kon komen. Toen dat geen probleem bleek, ben ik aan boord gestapt en nooit meer weggegaan. Een beslissing waar ik geen moment spijt van heb gehad.

In al die jaren dat ik actief vrijwilliger was, heb ik verschillende functies vervuld bij de KNRM. Zo was ik helper aan wal, chauffeur van ons kusthulpverleningsvoertuig en – tot aan mijn 68ste toen ik het stokje doorgaf – ploegleider. In deze periode heb ik meegedaan aan 1088 reddingacties, waarbij 1618 personen veilig aan wal gebracht konden worden en verschillende dieren werden gered.

Hecht team

Geweldig mooi natuurlijk, maar er zijn ook acties geweest met een minder positieve afloop. Die keer dat we een dood kind uit de branding hebben moeten halen, bijvoorbeeld. Zulke ervaringen gaan je niet in de koude kleren zitten. Er zijn vrienden geweest die om die reden met dit werk gestopt zijn.

Zelf kan ik een en ander meestal wel een plekje geven na een goed gesprek achteraf. Dat we zo’n hecht team zijn, helpt daarbij enorm. Er is niets wat we niet met elkaar kunnen bespreken.’

‘Blindelings op elkaar en je materieel vertrouwen.’ Dat leer je wel bij de KNRM. Veiligheid staat voor alles. Daarom sleutel ik nog wekelijks aan onze supersnelle reddingboot Kitty, de RIB Beluga en KHV-truck om ze in tiptop conditie te houden.

Trots op mijn hobby

Die truck, ooit overgekocht van het Belgische leger en niet kapot te krijgen, heb ik in de loop der jaren uitgerust met allerlei extraatjes, zodat we nog efficiënter ons werk kunnen doen. Maar ook in en om het boothuis ben ik constant aan het klussen. Zo heb ik vanochtend nog een paar nieuwe speakers geïnstalleerd.

Dat ik nog altijd zo vaak bij de KNRM rondscharrel, betekent natuurlijk ook dat ik niet zo vaak thuis ben te vinden. Maar mijn meisje heeft daar nooit moeite mee gehad. Zij snapt heel goed dat ik niet het type ben dat stilletjes op de bank blijft zitten. Bovendien is zij best trots op mijn hobby.

En de collega’s, ook zij zien mij nog altijd graag komen. Sterker, ze hebben mij onlangs benoemd tot ‘erepeek’; een in onbruik geraakte aanduiding voor oude visserlieden die na hun werkzame leven bewakers werden van in de haven aangemeerde vissersschepen.’

“**Na al die jaren wordt het latig om alles los te laten**”

‘Reddingwerk zit blijkbaar in mijn bloed’

Ander van Rooijen (76) van reddingstation Westkapelle is wereldberoemd in eigen provincie. Al 35 jaar is de Zeeuw actief voor de KNRM, waar hij tal van functies vervulde, van vuurleider tot schipper en chauffeur. Inmiddels houdt hij het bij lezingen en rondleidingen. Maar zijn pieper draagt hij nog altijd bij zich.

‘**M**ijn broer, de historicus van de familie, vond enkele jaren geleden een oud krantenbericht terug uit 1800 en zoveel, waarin mijn betovergrootvader werd geroemd voor "het zich verdienstelijk stellen bij het redden van verschillende schipbreukelingen van een schip dat hier even verderop op de dijk was gelopen". Grappig, dacht ik toen hij ermee aankwam: dan zit dat reddingwerk blijkbaar toch in mijn bloed.

Als kind was ik in ieder geval al gefascineerd wanneer de voorlopers van de KNRM hier op het strand oefenden met het "wipperkanon". Daarmee kan een lijn naar een in nood verkerend schip worden geschoten, om zo drenkelingen van boord te halen. Dit gaat gepaard met een daverende knal, en dat vond ik als jong ventje natuurlijk razend interessant.’

Groot legervoertuig

‘Dat ik in 1983 uiteindelijk zelf bij de wipperploeg kwam, was echter meer toeval dan gepland. Naast mijn aannemersbedrijf verhuurde ik ook strandhuisjes, die ik met een groot legervoertuig vervoerde over het strand. Een perfecte wagen om ook het kanon door het mulle zand te vervoeren en dus vroegen ze

Onze eerste grote redding haalde prompt de voorpagina van de Telegraaf

mij om chauffeur te worden bij de Zuid-Hollandsche Maatschappij tot Redding van Schipbreukelingen. Veel had dat vrijwilligerswerk destijds niet om het lijf. De wipper is voor het laatst ingezet in 1957 bij de stranding van de "Achilles". Sindsdien werd er enkel nog mee geoefend, slechts eens per kwartaal. Een reddingboot had Westkapelle nog niet. Maar toen we die in 1991 dan eindelijk kregen, meldde ik mij direct aan voor de opleiding tot beginnend schipper.

Krap een maand voor onze afsluitende trainingsweek in Schotland, werden we al ingezet bij een actie met de omgeslagen vissersboot Lucky. Onze eerste grote redding, waarmee we de dag erop prompt de voorpagina van *De Telegraaf* zouden halen.

Drie vissers waren al gered, maar een vierde zat vast in een luchtbel in het schip. Hij dreef daar al uren en de boot kon elk moment gaan zinken. Een duiker van de Belgische marine is het ruim in gegaan en heeft de visser op het nippertje weten te redden. Een actie om nooit meer te vergeten.

Nog altijd vertel ik het verhaal regelmatig. Want al ben ik nu te oud om mensen te redden — op mijn 58ste stopte ik als schipper — echt afscheid heb ik nooit willen nemen. Inmiddels geef ik lezingen en rondleidingen, onder andere aan scholen. Enorm leuk werk, waarin ik verhaal over de geschiedenis van ons reddingstation.’

Een pondje kruit

‘Veel is veranderd sinds de vroege jaren 80. Toen moest ik als jonge vuurleider soms smeken om een pondje kruit voor het kanon. Intussen is ons materieel veel beter geworden, zoals een snellere vloot en betere communicatiemiddelen. Ook is de organisatie enorm gegroeid, van zeven vrijwilligers toen ik startte naar 35 nu. Heerlijk om ook hen nog steeds te mogen boeien met verhalen uit de oude doos.’

Ik houd dagelijks de boel in het bemanningsverblijf een beetje netjes

‘De boerderijen hier zijn van scheepshout gemaakt’

Johan Kooijman (70) diende ruim 38 jaar bij reddingstation Paal 8 op Terschelling, waarvan achttien jaar als schipper. Nu hij met pensioen is, komt hij er zelfs dagelijks. Het boothuis is twee keer flink uitgebreid en de laatste keer, in 2013, mocht Kooijman een steen met zijn eigen naam inmettelen. Een mooi gebaar naar een zeer gewaardeerde vrijwilliger.

‘Op mijn 32e begon ik hier als helper aan de wal. Mijn broer zat al bij de KNRM en dat leek mij ook wel wat. We hadden in die tijd nog een houten reddingboot met een wipperkanon, dat we gebruikten om schepen in nood te bereiken. Dat ging niet altijd goed. Die houten schepen van toen vielen nogal snel uit elkaar. Bijna alle boerderijen hier op het eiland zijn van scheepshout gemaakt.

In mei 1981 ging het goed mis. Ik was toen nog helper op de wal, maar mijn broer zat in de boot. Die sloeg om en daarbij is een van onze mensen om het leven gekomen. Waarschijnlijk is hij op zijn hoofd geraakt door een los stuk hout. Dat was de laatste keer dat we iemand van onze eigen mensen verloren. Ik liep met mijn broer naar huis om even te douchen, toen we in het dorp de vrouw van de overledene zagen lopen. Die wist toen nog van niets.’

Dispensatie

‘Alle Terschellingers hebben "burenplicht". Omdat er geen uitvaartonderneming op het eiland is, nemen de burens die taak op zich. Ik heb daarom zelf nog geholpen om de kist van de vrijwilliger naar het kerkhof te dragen. Fysiek ging het werk me altijd goed af. In 1986 werd ik schipper. Elf jaar later moest ik een open-hartklep-operatie ondergaan, maar daarna ben ik gewoon weer teruggekeerd in die functie. Toen ik volgens de regels te oud werd om het water op te mogen heb ik dispensatie

aangevraagd, maar op mijn 65e was het mooi geweest. Je lichaam wordt toch stijver en dat gaat niet meer over. Ik kan terugkijken op 345 acties, 581 geredden waaronder zeven dieren. Vorig jaar heb ik een beroerte gehad en dat heeft er wel flink ingehakt. Ik kon geen woorden meer vinden voor wat ik wilde zeggen. Een jaar lang heb ik intensief met mijn vrouw geoeftend en nu heb ik alleen af en toe nog moeite met wat langere woorden.’

25 keer per jaar

‘Soms ga ik nog wel mee het water op. Laatst zijn twee mensen van ons station naar Noorwegen geweest. Daar kregen we de IMRF Award voor Outstanding Team Contribution to a Maritime SAR Operation voor twee acties, waaronder het redden van de bemanning van een visserskotter die bij Schiermonnikoog was drooggevalen. Een mooie aanleiding voor een tripje van twee dagen naar Noorwegen. De mannen rukken gemiddeld zo'n 25 keer per jaar uit, maar iedere woensdag oefenen ze op het water. Dat is veel vaker dan vroeger; toen was vier keer per jaar oefenen al veel. Iedere maandag komt iedereen hiernaartoe voor al het onderhoud. Zij zorgen ervoor dat het materieel er piekfijn bij staat en ik houd dagelijks de boel in het bemanningsverblijf een beetje netjes. Het is hier toch een mannenhuishouding en zo blijft het voor iedereen een prettige plek.’